

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์ หลักเกณฑ์รวมทั้งแนวความคิด เรื่อง การแจ้งข้อหาแก่บุคคลที่ตกอยู่ในฐานะผู้ต้องหา ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาตลอดจนศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศมาเป็นลำดับ ทำให้เห็นได้ว่าการที่บุคคลใดจะตกอยู่ในฐานะเป็นผู้ต้องหานั้น อาจเป็นเรื่องที่ไม่ยากลำบากนัก เพราะเพียงแค่เป็นบุคคลที่ถูกหาว่า ได้กระทำความผิด ก็ตกเป็นผู้ต้องหาแล้ว และการที่บุคคลใดตกเป็นผู้ต้องหา นอกจากกระทบกระเทือนต่อชื่อเสียง เกียรติคุณแล้ว ยังอาจกระทบกระเทือนต่อเสรีภาพในการเคลื่อนไหวของร่างกายอีกด้วย เช่น ถูกเรียกหรือจับมาทำการสอบสวน และควบคุมตัวในระหว่างดำเนินคดี เป็นต้น จึงมีความจำเป็นจะต้องหาหลักประกันที่จะทำให้ผู้ต้องหาปกป้องคุ้มครองตนเองให้หลุดพ้นจากการเป็นผู้ต้องหา หรือจำเลยโดยเร็ว พนักงานสอบสวนในฐานะที่เป็นองค์กร ในการดำเนินคดีอาญาชั้นสอบสวนของรัฐ จึงมีหน้าที่อำนวยความสะดวกธรรมชาติแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะผู้ต้องหา ในฐานะที่รัฐมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย การแจ้งข้อหานับได้ว่า เป็นหลักประกันอันหนึ่งสำหรับผู้ต้องหาในการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ที่จะให้การสอบสวนเสร็จสิ้น โดยเร็ว และมีความบริสุทธิ์ยุติธรรม นอกเหนือไปจากการดำเนินการส่วนอื่น ๆ ของพนักงานสอบสวน ผู้เขียนใคร่ขอสรุปและเสนอแนะ แนวความคิด เพื่อประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแจ้งข้อหา และระเบียบการดำเนินคดีที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติของเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้อง และผลที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่ถูกดำเนินคดีให้ลดน้อยลงอีกด้วย

4.1 ดังได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 ว่า ก่อนที่พนักงานสอบสวน จะทำการสอบสวนความผิดอาญาใด ๆ พนักงานสอบสวนจะต้องมีการสืบสวนหรือจัดให้มีการสืบสวนเสียก่อน จนมีเหตุอันควรเชื่อว่า มีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้นจริง และจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตามซึ่งในทางปฏิบัติ

ข้าราชการตำรวจที่เป็นพนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติอยู่แล้ว¹ เมื่อพนักงานสอบสวนเชื่อว่า มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นจริง ก็จะต้องตั้งข้อหาไว้ซึ่งข้อหานี้ ก็คือ การกระทำที่อ้างว่า เป็นความผิดอาญา² การตั้งข้อหาของพนักงานสอบสวนนอกจากเป็นจุดเริ่มต้นที่ถือได้ว่า ความผิดอาญาเรื่องนั้นได้ อยู่ในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวนแล้ว ยังแสดงถึงอำนาจ ขอบเขต และฐานะการเป็นผู้ต้องหาในการสอบสวนความผิดนั้น ๆ ในกรณีที่เป็นการคดีมีหลายข้อหา การตั้งข้อหาจะทำให้ไม่เกิดการหลงลืมการสอบสวนในแต่ละข้อหา³ และข้อหาที่ตั้ง ไว้นี้ ก็จะนำไปสู่การแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบ ดังนั้น การสืบสวนก่อนที่จะมีการสอบสวน จะนับได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหากการสืบสวนก่อนเริ่มการสอบสวนมิได้กระทำผู้ต้องหาอาจตกเข้ามาอยู่ในการดำเนินคดีและได้รับการแจ้งข้อหาให้ทราบโดย ไม่จำเป็น

การที่พนักงานสอบสวน จะต้องแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบก่อนสอบถามผู้ต้องหานั้น เป็นกรณีที่กฎหมายบังคับไว้โดยชัดแจ้ง ส่วนในชั้นจับกุมไม่มีกฎหมายบังคับให้ผู้จับต้องแจ้งข้อหาให้ผู้ถูกจับทราบ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า ควรแจ้งข้อหาให้ผู้ถูกจับกุมทราบเช่นเดียวกันกับชั้นสอบสวน เพื่อให้ผู้ถูกจับได้เตรียมพยานหลักฐานไว้แต่เนิ่น ๆ และเป็นการบังคับให้ผู้จับ จะต้องมิข้อหาก่อนหรือขณะจับกุมผู้ถูกจับด้วย

การแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบก่อนที่พนักงานสอบสวน จะสอบปากคำผู้ต้องหานั้น ตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 ผู้เขียนมีความเห็นว่า มีที่มาจากหลักฟังความทุกฝ่ายหรือฟังความอีกฝ่ายหนึ่ง (audi alteram partem) ซึ่งเป็นหลักพื้นฐานของหลักความยุติธรรมตามธรรมชาติ และเป็นหลักกฎหมายจารีตประเพณีของ

1 บันทึกกรมตำรวจที่ 0503/6968 ลงวันที่ 22 มีนาคม 2517 เรื่องการแจ้งข้อหาคดีอาญาให้ผู้ต้องหาทราบ

2 รายละเอียด คู่มือที่ 2 ข้อ 2.5 และบทที่ 3 ข้อ 3.3

3 รายละเอียด คู่มือที่ 3 ข้อ 3.3



ประเทศอังกฤษ ที่ใช้ในศาลมาเป็นเวลานานหลายศตวรรษ โดยศาลหรือองค์กรเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาท จะต้องฟังความจากคู่ความทั้งสองฝ่าย เป็นหลักที่ให้สิทธิแก่ผู้ถูกกล่าวหาจะให้การแก้ข้อกล่าวหาเพื่อต่อสู้คดีและมีรายละเอียดที่สำคัญคือ ต้องมีการแจ้งเรื่องราว (Grounds) อันกล่าวหาว่า เป็นการกระทำผิดให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ เป็นลายลักษณ์อักษรหรือวาจา และต้องให้โอกาสพอสมควรแก่ผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้การแก้ข้อกล่าวหาเพื่อต่อสู้คดี ซึ่งอาจจะ เป็นลายลักษณ์อักษรหรือวาจาก็ได้ เช่นเดียวกัน⁴ เพียงแต่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฉบับปัจจุบันของไทย ไม่ได้มีบทบัญญัติ เรื่องการให้โอกาสพอสมควรแก่ผู้ถูกกล่าวหา ที่จะให้การแก้ข้อกล่าวหาเพื่อต่อสู้คดีไว้ เนื่องจากคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีมติ ไม่รับหลักการ โดยเห็นว่าเป็นเรื่องของศาล ใต้สวน⁵

เมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 และ มาตรา 158 (5) เปรียบเทียบกันแล้ว เห็นได้ว่า มาตรา 134 เป็นเรื่องการแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบในชั้นสอบสวน ส่วน มาตรา 158 (5) เป็นเรื่องรายละเอียดของข้อหา ซึ่งจะต้องมีในคำฟ้อง และในการพิจารณาคดี ความแตกต่างดังกล่าวนี้ ศาลจะต้องอ่านและอธิบายให้จำเลยฟังในการไต่สวนมูลฟ้องและในการพิจารณาคดี จึงเห็นว่า การแจ้งข้อหาในชั้นสอบสวนควรจะมีรายละเอียด ทานอง เดียวกันกับรายละเอียดของข้อหาที่ปรากฏในคำฟ้อง แต่เนื่องจาก ในชั้นสอบสวนข้อหายังไม่มีความแน่นอน และการเป็นผู้ต้องหาว่ากระทำความผิด มีผลไปถึงเรื่องการควบคุมและการตั้ง ซึ่งมีระยะเวลาแตกต่างกันตามชนิด และอัตราโทษของความผิดอาญา ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 87 พนักงานสอบสวนจึง

4 รายละเอียด ดูบทที่ 2 ข้อ 2.1

5 รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ครั้งที่ 476-42/2516, หน้า 7.

ต้องแจ้งข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นความผิดและเป็นข้อเท็จจริง ที่พนักงานสอบสวนทราบอยู่ในขณะที่แจ้งข้อหา นั้น พร้อมกับยืนยันฐานความผิดไปด้วย เพื่อให้ผู้ต้องหา ทามาตรการ ในการคุ้มครองตัวเอง จากการควบคุมหรือการขัง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ ส่วนวิธีการแจ้งข้อหา นั้น อาจแจ้งโดยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรหรือกิริยาท่าทางก็ได้ ซึ่งแล้วแต่ข้อเท็จจริงเป็นเรื่อง ๆ ไป ความสำคัญอยู่ที่ผู้ต้องหาต้องทราบข้อหา นั้น ได้

ผลกระทบที่มีต่อการแจ้งข้อหาของพนักงานสอบสวน แบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย

(1) ผลต่ออำนาจฟ้องของพนักงานอัยการ การแจ้งข้อหาของพนักงานสอบสวนให้ผู้ต้องหาทราบนั้น โดยทั่วไป ก็จะทำให้พนักงานสอบสวนตั้ง ไว้ตั้งแต่ก่อน เริ่มทำการสอบสวนมาแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบ และเนื่องจากข้อหาที่ตั้ง ไว้ นั้นยังไม่แน่นอน เพราะอาจเพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น จึงต้องนำข้อเท็จจริงซึ่งเป็นความผิด และพนักงานสอบสวนทราบในขณะแจ้งนั้น ไปแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบ ข้อหา นี้เองที่มีความสัมพันธ์กับการฟ้องคดีของพนักงานอัยการ ซึ่งหากมีการฝ่าฝืน ไม่แจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบดังกล่าว พนักงานอัยการย่อมไม่ฟ้องข้อหา นั้น ไปฟ้องร้องผู้ต้องหาต่อศาลไม่ได้ การแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบนี้ จำเป็นต้องกระทำเฉพาะการสอบสวนผู้ต้องหาครั้งแรกเท่านั้น การสอบสวนผู้ต้องหาเพิ่มเติมในข้อหาเดิม ไม่จำเป็นต้องแจ้งข้อหา นั้นให้ผู้ต้องหาทราบอีก เว้นแต่เป็นข้อหาใหม่ พนักงานสอบสวนต้องแจ้งข้อหาใหม่นั้น ให้ผู้ต้องหาทราบทุกข้อหา มิฉะนั้น พนักงานอัยการจะนำข้อหาที่มี ได้แจ้งให้ผู้ต้องหาทราบไปฟ้องไม่ได้

ส่วนการที่พนักงานสอบสวนจะต้องบอก ให้ผู้ต้องหาก่อนว่า ถ้อยคำที่ผู้ต้องหากล่าวานั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันผู้ต้องหาในการพิจารณา และการที่จะต้องแจ้งข้อเท็จจริงบางประการ เพื่อมิให้ผู้ต้องหาสำคัญผิด หรือเกิดการหลงผิดในการให้การ ไม่มีผลต่อการฟ้องคดีของพนักงานอัยการ แต่มีผลในเรื่องพยานหลักฐาน กล่าวคือ โดยปกติอาจนำคำให้การของผู้ต้องหาที่ได้กระทำโดยชอบและด้วยความสมัครใจ ไปยืนยันผู้ต้องหาในการพิจารณาได้ ผลของการฝ่าฝืนไม่เตือนผู้ต้องหาและแจ้งข้อเท็จจริงบางประการ ก็จะนำคำให้การของผู้ต้องหา ไปใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันผู้ต้องหาในการพิจารณา

ไม่ได้ เพราะเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ ตามความหมายที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 226

(2) ผลต่อผู้ต้องหา

(2.1) เมื่อพนักงานสอบสวน ได้แจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบ และพนักงานอัยการ ได้นำคดีอาญาในข้อหา นั้น ไปฟ้องต่อศาล และศาลมีคำพิพากษาเสร็จ เกิดขาดในความผิดซึ่ง ได้ฟ้องแล้ว พนักงานสอบสวนจะนำข้อหาตั้งกล่าว มาทำการสอบสวนผู้ต้องหาคนเดียวกันนั้นอีก ไม่ได้ เพราะถือว่ามิเหตุอันเป็นเงื่อนไข ไซระวัคคี เกิดขึ้นก่อนแล้ว

(2.2) การควบคุมและการขังผู้ต้องหา การแจ้งข้อหา มิได้ก่อให้เกิดการควบคุมและการขัง โดยตรง แต่การแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบย่อม เป็นเหตุอันหนึ่งที่ทำให้ต้องมีการควบคุมผู้ต้องหา ไว้ แต่ในขณะที่ เกี่ยวกับการที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหาโดยข้อหาหนึ่งให้ผู้ต้องหาทราบ นอกจากมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ต้องหาแก้ข้อหา หรือแสดงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับข้อหา นั้นแล้ว ก็ถือได้ว่า พนักงานสอบสวน ได้แจ้งยืนยันให้ผู้ต้องหาทราบว่า ผู้ต้องหาอาจถูกควบคุมตัวและขัง ไว้มีกำหนด เวลาตามชนิดและอัตราโทษของความผิดในข้อหา ตั้งกล่าว เพราะเพียงแต่บุคคลใดตก เป็นผู้ต้องหา ย่อมอาจถูกควบคุมและการขังมีระยะเวลาตามชนิดของความผิด และอัตราโทษของความผิดที่ข้อหา นั้น

(2.3) การปล่อยชั่วคราว เนื่องจากการปล่อยชั่วคราว เป็นผลสืบเนื่องมาจากการควบคุมและการขัง การปล่อยชั่วคราวแก่ผู้ต้องหา จะต้องพิจารณาถึงความหนัก เบาแห่งข้อหา เป็นเกณฑ์ข้อหนึ่งและ ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูง เกินสามปีขึ้นไป ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวต้องมีประกัน และจะมีหลักประกันด้วยหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น หากข้อหาที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมหรือขัง เป็นความผิดที่มีอัตราโทษตั้งกล่าว การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาก็จะต้องมีประกัน และข้อหาที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัว เป็นความผิดที่มีอัตราโทษสูง ย่อมมีโอกาที่จะ ได้รับอนุญาต ให้ปล่อยชั่วคราว ได้ง่าย

4.2 การเปลี่ยนแปลงข้อหาและเพิ่มข้อหา ของพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ โดยทั่วไปการเปลี่ยนแปลงข้อหาอาจมี 2 กรณี ได้แก่ การเปลี่ยน

ข้อหาในลักษณะที่ข้อหาใหม่ยัง เกี่ยวเนื่องกับข้อหาเดิมอยู่ และอีกกรณีหนึ่ง เป็น การเปลี่ยนข้อหาในลักษณะที่ข้อหาใหม่ ไม่มีความเกี่ยวเนื่องกับข้อหาเดิมเลย ส่วนการ เพิ่มข้อหา เป็นการ เพิ่มความผิดอีก เรื่องหนึ่งต่างหาก ไปเลย

สำหรับพนักงานสอบสวนในระหว่างทำการสอบสวนและก่อนมีความ เห็น และ เสนอสำนวนการสอบสวน ไปยังพนักงานอัยการ ย่อมมีอำนาจ เปลี่ยนข้อหาทั้งสองกรณีหรือ เพิ่มข้อหาได้ เพราะพนักงานสอบสวนมีอำนาจ เริ่มคดีทำการสอบสวนทุกข้อหาที่เกิดขึ้น เว้นแต่ข้อหาที่เป็นความผิดก่อส่วนตัว จะต้องมีคำร้องทุกข์ของผู้เสียหาย เสียก่อน^๖

ส่วนพนักงานอัยการ เมื่อพนักงานสอบสวนมีความเห็น และ เสนอ สำนวนการสอบสวน ไปยังพนักงานอัยการแล้ว พนักงานอัยการย่อมมีอำนาจ สั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม สำหรับข้อหาที่พนักงานสอบสวน ได้ทำการสอบสวนมาแล้ว ฉะนั้น หากพนักงานอัยการมีเหตุอันควรเชื่อ ว่า ควรจะ เปลี่ยนข้อหาในลักษณะที่ข้อหาใหม่ ยังเกี่ยวเนื่องกับข้อหาเดิมอยู่ ย่อมมีอำนาจสั่งสอบสวนเพิ่มเติม ให้พนักงานสอบสวนเปลี่ยนข้อหาในกรณีดังกล่าวได้ แต่หาก เป็นกรณีเปลี่ยนข้อหาในลักษณะที่ข้อหาใหม่ ไม่เกี่ยวเนื่องกับ ข้อหาเดิมเลย หรือเพิ่มข้อหาใหม่ พนักงานอัยการย่อมไม่มีอำนาจสั่งสอบสวนเพิ่มเติม ให้พนักงานสอบสวนเปลี่ยนข้อหาในกรณีนี้หรือเพิ่มข้อหาใหม่อีก ได้ เพราะเป็นการเริ่มคดีทำการสอบสวนใหม่ ซึ่งเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนโดยเฉพาะ^๗

4.3 จากข้อสรุปที่ผู้เขียน ได้กล่าวมาแล้ว เห็นได้ว่าใน เรื่อง การสืบสวนก่อนที่พนักงานสอบสวนจะเริ่มทำการสอบสวน มีประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (10) บัญญัติรับรองไว้แล้ว รวมทั้งมี บันทึกลงกรมตำรวจ ที่ 0503/6968 ลงวันที่ 22 มีนาคม 2517 เรื่อง การแจ้งข้อหาคดีอาญาให้ผู้ต้องหาทราบ ข้อ 3. ว่า "ในกรณีมีผู้มาร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษในคดีอาญา ในโอกาสแรกที่พนักงานสอบสวนพึงกระทำในเมื่อ ผู้ต้องหายัง ไม่ได้ปรากฏตัวต่อพนักงานสอบสวน ตามนัยประมวลกฎหมายวิธี-

^๖และ^๗ คุรยละเอียดในบทที่ 3 ข้อ 3.7

พิจารณาความอาญา มาตรา 134 คือ ควรการสืบสวนเสียก่อน เมื่อฟัง
ได้ว่าการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น จึงดำเนินการสอบสวนต่อไป...."

การตั้งข้อหา ก่อนเริ่มการสอบสวน แม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา-
ณาความอาญา มาตรา 121 วรรคแรก ไม่ได้บัญญัติให้พนักงานสอบสวนจะ
ต้องตั้งข้อหาไว้ก่อน โดยชัดแจ้ง แต่ในทางปฏิบัติ ก็จะต้องมีการตั้งข้อหาไว้
ก่อนเริ่มทำการสอบสวน ซึ่งอาจจะเป็นการตั้งข้อหาโดยปริยาย หรือชัดแจ้ง
เท่านั้น ทั้งนี้ โดยมีประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 8
บทที่ 1 ข้อ 210 กำหนดไว้ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า การมีระเบียบดังกล่าว น่า
จะเป็นการเพียงพอแล้ว ไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ในควมกฎหมาย

เมื่อตั้งข้อหาไว้แล้ว เมื่อจะทำการสอบสวนผู้ต้องหา พนักงานสอบสวน
จะต้องแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบ ทั้งนี้เป็นผลจากบัญญัติใน มาตรา 134
แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คำว่า เริ่มทำการสอบสวน คือ
เริ่มหลังจากที่ผู้ต้องหามาปรากฏตัวต่อพนักงานสอบสวนและให้ข้อมูลส่วนตัวแล้ว

ข้อความในข้อหามีอะไรบ้าง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ-
อาญา มิได้บัญญัติให้คำนิยามไว้ ในขณะที่เดียวกัน หลักเกณฑ์และวิธีการแจ้ง
ข้อหา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 บัญญัติไว้เพียง
ให้เจ้าพนักงานแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบก่อนทำการสอบสวนเท่านั้น แต่มิ
ได้บัญญัติหลัก เกณฑ์และวิธีการแจ้งข้อหา ไว้รวมทั้งประมวลระเบียบการตำรวจ
เกี่ยวกับคดี ลักษณะ 8 บทที่ 5 ข้อ 247 ก็มีได้กำหนดไว้ในกรณีดังกล่าว
เช่นเดียวกัน

การ เปลี่ยนข้อหาและเพิ่มข้อหาของพนักงานอัยการ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 143 วรรคสอง (ก) มิได้บัญญัติให้
ครอบคลุมถึงการ เปลี่ยนข้อหาและเพิ่มข้อหาทุกกรณี

ส่วนหลัก เกณฑ์และวิธีการแจ้งข้อหา และการเปลี่ยนข้อหาหรือเพิ่มข้อหาของพนักงานอัยการ ผู้เขียนใคร่เสนอแนะ ดังต่อไปนี้

(1) การแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบนั้น พนักงานสอบสวนจะต้องแจ้งข้อเท็จจริงซึ่งเป็นความผิดและยืนยันว่า เป็นความผิดฐานใด ควรกำหนดไว้ในระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี หรือออกเป็นกฎกระทรวง เพื่อมีผลบังคับกับเจ้าพนักงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนผู้ต้องหา แต่อย่างไรก็ดี ในปัจจุบัน โดยมติของคณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ใ้หยกร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่....) พ.ศ..... มาตรา 35 ใ้ยกเลิกความในมาตรา 134 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และใ้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน "มาตรา 134 เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียกหรือส่งตัวมาหรือเข้ามามอบตัวต่อพนักงานสอบสวนเอง หรือปรากฏว่า ผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวนเป็นผู้ต้องหา ใ้ถามชื่อตัว ชื่อสกุล สัญชาติ บิดามารดา อายุ อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งใ้ทราบถึงข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการกระทำทั้งหลายที่กล่าวหาว่าผู้ต้องหา ได้กระทำความผิด ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงข้อกล่าวหาในภายหลัง จะต้องแจ้งใ้ผู้ต้องหาทราบถึงข้อกล่าวหาใหม่อีกครั้งหนึ่ง

พนักงานสอบสวนจะต้องใ้โอกาสผู้ต้องหาที่จะแก้ข้อกล่าวหา และที่จะแสดงข้อเท็จจริง อันเป็นประโยชน์แก่ตนได้ พร้อมทั้งวิธีการพิสูจน์ข้อเท็จจริงดังกล่าว" ซึ่งผู้เขียนขอยืนยัน สนับสนุน ข้อความของต้นร่างกฎหมายดังกล่าว

(2) วิธีการแจ้งข้อหา ในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวนจะแจ้งข้อหาใ้ผู้ต้องหาทราบโดยวาจาและลายลักษณ์อักษร โดยบันทึกไว้ในแบบสอบถามคาใ้การผู้ต้องหา โดยวิธีดังกล่าว ผู้เขียนเห็นว่า ยังไม่ใ้โอกาสแก่ผู้ต้องหาที่จะแก้ข้อหา หรือเสนอข้อเท็จจริงได้เพียงพอ เพราะการแจ้งข้อหาใ้ผู้ต้องหาทราบด้วยวิธีนี้ อาจหาใ้ผู้ต้องหาหลงลืมข้อหาได้ ทำให้ผู้ต้องหาใ้การได้ไม่ถูกต้อง และเพื่อเป็นหลักฐานแก่ผู้ต้องหาว่า พนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อหาอะไรบ้างใ้ผู้ต้องหาทราบแล้ว ผู้เขียนใคร่เสนอแนะใ้กำหนดไว้ในประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี หรือออกเป็นกฎกระทรวงโดย

อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2477 ว่า พนักงานสอบสวนจะต้องสำเนาบันทึกการแจ้งข้อหาและบอกกล่าวให้ผู้ต้องหาทราบว่าได้ขอคำที่ผู้ต้องหา กล่าวนั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันผู้ต้องหาในการพิจารณาได้ ทั้งแจ้งให้ทราบด้วยว่า ผู้ต้องหา มีสิทธิ ดังต่อไปนี้ด้วย^๑

- (1) พบและปรึกษาผู้ที่จะ เป็นทนายสองต่อสอง
- (2) ได้รับการ เยี่ยมทนายสมควร
- (3) ได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

(3) การเปลี่ยนข้อหาหรือเพิ่มข้อหาของพนักงานอัยการ เพื่อให้เกิดความถูกต้องในการดำเนินคดีชั้นสอบสวน และในฐานะที่พนักงานอัยการเป็นผู้รับผิดชอบในการฟ้องร้องคดีอาญา จึงควรให้พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนเปลี่ยนข้อหาหรือเพิ่มข้อหาได้ โดยวิธีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวข้างต้น ผู้เขียนเชื่อว่าการสอบสวนผู้ต้องหาจะได้รับความเชื่อถือและ เกิดความศรัทธาจากผู้เข้ามาเกี่ยวข้องกับฐานะผู้ต้องหาในกระบวนการยุติธรรมชั้นสอบสวนอย่างแน่นอน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^๑ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 7 ทวิ